

Kankaanpään kaupunki
Kaupunginhallitus
kirjaamo@kankaanpaa.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 13.12.2021

Asia: Kankaanpään kaupungin 21. kaupunginosan (Niinisalo) korttelin 1020 tonttia 2 koskeva asemakaavan muutosehdotus (Niinisalon koulun asemakaavan muutos). Päiväty 30.11.2021.

Kaavamuuotosalue, joka käsittää Niinisalon entisen koulun piha- ja urheilukenttääalueineen, sijaitsee noin kuuden kilometrin etäisyydellä kaupungin keskustasta. Kankaanpään kaupunginhallitus on päättänyt 25.1.2021 kaavamuuoksen käynnistämisestä. Koulun toiminta siirtyi kaupunginmuseon (Niinisalon entinen kansakoulu) tiloihin syyslukukauden 2021 alusta lukien. Niinisalon koulun rakennus ei ole ollut käytössä vuoden 2019 jälkeen rakennuksessa todettujen sisäilmaongelmien vuoksi. Kaavamuuoksen tarkoituksena on mahdollistaa koulukiinteistön myynti ja tontin uusi, yksityisen käyttö. Koulun kenttä ympäristöineen erotetaan nykyisestä tontista ja jätetään kyläläisten käyttöön.

Satakunnan Museo on luonnosvaiheen lausunnossaan 16.6.2021 ottanut kantaa kohteen ja sen lähiympäristön arvoihin, modernien koulurakennusten suojelutilanteeseen yleisemmin sekä kaavatilanteeseen, eikä enää tässä lausunnossa toista näitä kysymyksiä. Lisäksi museo on tuolloin esittänyt, että vuonna 1966 valmistunut Niinisalon koulu tulisi inventoida ja inventoinnissa tulisi huomioida myös koulun vieressä sijaitseva nykyisin kirkkona toimiva, saman ikäinen seurakuntakeskus sekä ottaa inventoinnin tulokset huomioon kaavaehdotuksessa. Toivottu inventointi toteutettiin syyskuussa 2021 (FM Olli Joukio, Satakunnan Museo).

Inventointitarpeen ohella museo toivoi luonnosvaiheen lausunnossaan tarkempaa ohjausta mahdolliselle uudisrakentamiselle sekä asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueelle (AL-29) että urheilu- ja virkistyspalvelujen (VU-2) korttelialueella.

Satakunnan Museon kannanotto kaavaehdotukseen

Asemakaavaehdotuksessa Satakunnan Museon luonnosvaiheen lausunto on huomioitu varsin hyvin, vaikka koulurakennusta ei olekaan suojeltu. Rakennusinventoinnissa arkkitehti Aarne Ehojoen alun perin Niinisalon yksityiseksi yhteiskouluksi vuonna 1964 suunnittelema koulurakennus arvioitiin rakennushistoriallisesti, historiallisesti ja maisemallisesti arvokkaaksi. Aarne Ehojoki (1913-1998) on valtakunnallisesti vaikuttanut arkkitehti, jonka suunnittelemaa rakennuksia (mm. Turun yliopiston rakennuksia, Turun kauppakorkeakoulu, Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin rakennuksia eri puolilla Suomea) on nyt monin paikoin suojeltu. Niinisalon koulu on aikakautensa kouluarkkitehtuurin tunnistettava edustaja ja sellaisena hyvin säilynyt. Se liittyy historiallisesti viereiseen varuskuntaan, joka oli erityisesti ajanut yhteiskoulun rakentamista henkilökuntansa lasten tarpeisiin. Koulu muodostaa viereisen, nykyisin kirkkona toimivan, vuonna 1965 valmistuneen Niinisalon seurakuntatalon kanssa ajallisesti yhtenäisen modernin julkisen arkkitehtuurin kokonaisuuden, joka luokitellaan paikallisesti merkittäväksi. Seurakuntakeskus on jätetty kaavahankkeen ulkopuolelle.

Vuonna 1977 yhteiskoulun tiloihin keskitetyssä peruskoulussa oli vielä 1980-luvun alussa lähes sata oppilasta. Tällä hetkellä entiselle Niinisalon kansakoululle siirtyneessä koulussa enää alle 30 oppilasta. Vaikka inventointiraportissa Niinisalon uudemman koulun (ent. yhteiskoulu) arvot tuodaan esiin, todetaan loppulauseena: *Rakennushistoriallisista, historiallisista ja maisemallisista arvoista huolimatta koulurakennuksessa todetut sisäilmaongelmat sekä niiden korjauskustannukset, valmiiksi korkeat käyttökustannukset sekä alueen jatkuvasti vähenevä kouluikäisten lasten määrä tuovat haastetta rakennuksen tulevalle käytölle ja siten myös säilymiselle.*

Satakunnan Museo katsoo, että asemakaavan tulee turvata mahdollisuudet Niinisalon koulurakennuksen säilymiselle, mutta museo ei pidä realistisena suurikokoisen, kaukana keskuksista sijaitsevan, vaille käyttöä jääneen ja sisäilmaongelmaisen rakennuksen suojelemista asemakaavassa. Ilman käyttöä rakennus joka tapauksessa varsin nopeasti rapistuu. Siksi museo pitää parempana kaavaehdotukseen valittua vaihtoehtoa, joka tarjoa edellytykset koulurakennuksen hyödyntämiselle ja alueen kehittämiselle, mutta ei velvoita rakennuksen säilyttämiseen. Korttelimääräystä AL-29 museo kuitenkin toivoo muokattavan selkeämpään muotoon, joka edelleen mahdollistaa liikkumavaran tontilla: *Korttelialueella sijaitsee entinen koulurakennus, jonka rakennushistorialliset ja maisemalliset arvot tulee mahdollisuuksien mukaan pyrkiä huomioimaan alueen rakentamistoimenpiteissä.*

Salonpuiston urheilu- ja virkistyspalvelujen alueen (VU-2) määräykseen olisi vielä hyvä lisätä rakentamisen ohjausta, esim. *Rakennusten tulee olla muodoiltaan moderneja ja sopeutua viereiseen koulurakennukseen.*

Satakunnan Museolla ei ole muuta huomautettavaa asemakaavaehdotuksesta.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Liisa Nummelin

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Katariina Alaspää, Kirsti Virkki
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä